

**DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE**  
**DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**

**FINANȚAREA SPORTULUI ÎN UNGARIA, CEHIA ȘI POLONIA**

---

**NOIEMBRIE 2018**

---

***Documentare și sinteză:* Laura Robu, consilier parlamentar**

---

*Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.*

---

\* Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

## CUPRINS

|                                      |           |
|--------------------------------------|-----------|
| <b>CONSIDERAȚII GENERALE</b>         | <b>4</b>  |
| <b>SITUAȚIA ÎN STATELE MEMBRE UE</b> | <b>12</b> |

## I. Considerații generale

Educația fizică și sportul reprezintă drepturi fundamentale ale omului recunoscute de marile organizații internaționale. În *Declarația Universală a Drepturilor Omului*<sup>1</sup> (ONU, 1948) se stipulează faptul că orice persoană are dreptul la educație în scopul dezvoltării depline a personalității sale.

În *Scrisoarea Internațională privind Educația Fizică și Sportul*, UNESCO (1978)<sup>2</sup> stabilește la articolul 1 că aceste activități reprezintă „un drept fundamental al tuturor”, exercitarea acestuia având multiple efecte asupra stării de sănătate și dezvoltării personalității oamenilor.

În *Convenția asupra Drepturilor Copilului*<sup>3</sup>, în alte tratate și declarații, educația fizică și sportul sunt considerate activități prin care se asigură dreptul la educație.

Politica europeană a sportului a fost pusă treptat în aplicare în decursul mai multor decenii. În 1974 Curtea Europeană de Justiție a hotărât că sportul intră în dreptul comunitar ca activitate economică. Proclamat în 1975, conceptul "Sportul pentru Toți" este expresia fundamentală a filosofiei Consiliului Europei despre sport. Principiile acestei politici a sportului pentru toți, care au stat la originea procesului de democratizare fără precedent a acestei activități în Europa, au fost definite de către Consiliul Miniștrilor Europeni ai Sportului sub titlul de "Carta Europeană a Sportului pentru Toți".

Tratatul de la Amsterdam, pentru prima dată face referire la politica de sport într-o anexă, pentru a sublinia „semnificația socială a sportului, în special, rolul său în crearea identității și legătura între oameni”. În 1998, Consiliul European a constatat în concluziile sale funcția socială a sportului: „Comunitatea trebuie să țină seama de funcțiile sociale, educaționale și culturale ale sportului care îl fac special, pentru a respecta și de a promova etica și solidaritatea necesară la menținerea rolului său social”. Instituțiile europene recunosc rolul specific al sportului în societatea europeană în ceea ce privește sănătatea, educația, integrarea socială și cultura.

Raportul Helsinki<sup>4</sup> din 1999 a constatat o serie de abuzuri: dopajul, preponderența logicii comerciale în detrimentul logicii sportive, tendința marilor cluburi de a se organiza în detrimentul federațiilor naționale care garantează echitatea sportului, diferențele în legislația fiscală care creează inegalități între cluburi etc. Comisia face câteva propuneri vizând "reconcilierea dimensiunii economice a sportului cu dimensiunea sa populară, educațională, socială și culturală". Dar, în absența unei politici comune autentice, punerea lor în aplicare depinde în mare măsură de buna voință a actorilor interesați, și anume de statele membre și de organizațiile sportive. În anul 2004, prin "Anul european al educației prin sport", Comisia oferă mijloacele necesare pentru a-și promova principalele orientări. În baza experienței acumulate în decursul *Anului European al Educației prin Sport* (2004), Comisia Europeană încurajează sprijinirea activităților fizice și sportive prin intermediul diferitelor inițiative politice, în domeniul educației și al formării.

La 11 iulie 2007, Comisia Europeană prezintă *Cartea albă privind rolul sportului în Uniunea Europeană*. Aceasta afirmă impactul pe care sportul îl poate avea asupra tuturor politicilor europene și identifică nevoile și specificitățile lumii sportului. Cartea albă urmărește să ofere orientări strategice și să încurajeze dezbaterile. Un plan de acțiune completează această Carte Albă. Comisia propune o serie de acțiuni concrete privind

<sup>1</sup> <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>

<sup>2</sup> [http://www.unesco.org/education/pdf/SPORT\\_E.PDF](http://www.unesco.org/education/pdf/SPORT_E.PDF)

<sup>3</sup> [https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg\\_no=IV-11&chapter=4&lang=en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en)

<sup>4</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-99-918\\_fr.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-99-918_fr.htm)

aspectele societale și economice ale sportului, cum ar fi sănătatea, incluziunea socială, voluntariatul, educația sau relațiile externe.

Grație Tratatului de la Lisabona, care a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, sportul devine o "competență de sprijin" a Uniunii Europene, ceea ce înseamnă că nu poate adopta acte juridice obligatorii (regulamente și directive) nici o armonizare a legislației naționale în domeniul sportului. Cu toate acestea, aceste noi dispoziții permit UE să sprijine sau să coordoneze și să completeze acțiunile statelor membre prin promovarea neutralității și transparenței în competițiile sportive, precum și prin cooperarea organismelor sportive. Ele protejează, de asemenea, integritatea fizică și morală a atletilor și, în special, a tinerilor. Pe baza articolului 165, UE poate finanța direct proiecte de sport cu o dimensiune europeană.

UE promovează activitatea fizică prin schimbul și promovarea de bune practici între țările UE și părțile interesate. Orientările UE privind activitatea fizică prezintă acțiuni politice recomandate în sprijinul activității fizice menite să îmbunătățească sănătatea, aprobate de Grupul de lucru al UE „Sport și sănătate” în cadrul reuniunii acestuia din 25 septembrie 2008<sup>5</sup> și confirmate de miniștrii sportului din statele membre ale UE în cadrul reuniunii de la Biarritz din 27-28 noiembrie 2008 arată cum pot contribui politicile naționale transsectoriale la îndeplinirea acestui obiectiv.

De asemenea, în documentul menționat se arată că autoritățile publice responsabile cu diferite sectoare trebuie să se sprijine reciproc prin cooperare transsectorială pentru a pune în aplicare politici care să faciliteze și să convingă persoanele să facă mai multă activitate fizică. Autoritățile însărcinate cu punerea în aplicare a orientărilor privind sportul și activitatea fizică trebuie să aibă în vedere utilizarea acordurilor dintre nivelul local, regional și cel central al administrației, în vederea promovării sportului și activității fizice. După caz, astfel de acorduri pot implica mecanisme de recompensare specifice. Ar trebui încurajate legăturile între strategiile privind sportul și activitatea fizică. Guvernele trebuie să demareze inițiative pentru coordonarea și promovarea finanțării private și publice dedicate desfășurării de activități fizice și pentru facilitarea accesului întregii populații.

Autoritățile publice (la nivel național, regional, local) cheltuiesc sume considerabile de bani pentru activități sportive. Impozitele, precum și loteriile sportive reprezintă surse importante de finanțare. Totuși, este important ca aceste bugete să fie utilizate pentru sprijinirea activităților fizice desfășurate de populație în general. Din perspectiva activității fizice, obiectivul general al unei politici în domeniul sporturilor trebuie să constea în intensificarea participării la activități sportive de calitate în rândul tuturor segmentelor societății. Drept bază pentru deciziile informate, comportamentul legat de activitățile fizice ale populației trebuie să fie monitorizat îndeaproape în anchete privind sănătatea. Un stil de viață activ din punct de vedere fizic menținut în timp necesită un sistem național de spații pentru desfășurarea activităților sportive care să fie rentabile, să permită accesul tuturor persoanelor și să ofere supraveghere pentru începători. Infrastructura sportivă trebuie să devină ușor accesibilă pentru toate straturile populației. Aceasta include finanțarea publică a construirii, renovării, modernizării și întreținerii spațiilor și echipamentelor sportive, precum și utilizarea la prețuri reduse sau gratuită a spațiilor sportive publice. În ceea ce privește promovarea practicării activităților sportive de către copii și tineri, finanțarea per capita poate reprezenta finanțarea de bază. Finanțarea publică poate acorda prioritate, de exemplu, promovării infrastructurii destinate „sportului pentru toți” (de exemplu, reconstrucția terenurilor școlare), mai degrabă decât promovării complexelor sportive pentru elite. Un obiectiv important al unei politici în domeniul

<sup>5</sup> [http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy\\_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008_en.pdf)

sportului având obiectivul de a intensifica activitatea fizică în rândul populației îl reprezintă dezvoltarea mișcării „sportul pentru toți” la nivel local și național. În cazul în care există politici separate în domeniul sportului și al activității fizice, acestea trebuie să fie complementare și să demonstreze o continuitate între activitatea fizică de intensitate redusă și sportul de competiție organizat. Programele „sportul pentru toți” trebuie să vizeze încurajarea participării tuturor cetățenilor la activități fizice și sportive, promovarea percepției că este vizată întreaga populație și că sportul este un drept al omului, indiferent de vârstă, rasă, etnie, clasă socială sau sex. Prin urmare, politicile în domeniul sportului ar trebui să vizeze creșterea numărului de cetățeni care desfășoară activități fizice și sportive. În acest scop, trebuie identificate resursele necesare și părțile interesate cheie, fiind necesară în același timp abordarea obstacolelor sociale și de mediu din calea participării la activități sportive, în special în ceea ce privește grupurile sociale defavorizate. În acest context, se disting patru grupuri principale de actori: administrația centrală, primăriile, sectorul sportului organizat și sectorul sportului neorganizat.

Guvernul, în calitate de organism principal de finanțare, are un rol central în momentul repartizării fondurilor organizațiilor sportive, federațiilor și unităților administrative locale. Autoritățile centrale în domeniul sportului pot lua următoarele măsuri:

- Elaborarea de politici naționale în domeniul sportului și al activității fizice cu scopul general de a intensifica participarea la activitățile fizice și sportive în rândul tuturor segmentelor de populație; consolidarea viabilității organizatorice și financiare a organizațiilor sportive; luarea în considerare a accesului egal la activitățile fizice și sportive pentru oricine, indiferent de clasă socială, vârstă, sex, rasă, etnie și capacități fizice.

- Elaborarea unui document de orientare privind modalitatea de sprijinire financiară a punerii în aplicare a programelor specifice în conformitate cu obiectivele generale ale politicii în domeniul sportului.

- Finanțarea organizațiilor sportive și a primăriilor locale care aplică în mod specific programe destinate sporirii participării la activități fizice și sportive a tuturor grupurilor de vârste. Se poate acorda prioritate programelor destinate sporirii participării la activități sportive în rândul unor grupuri specifice sau minoritare (imigranți, persoane în vârstă, persoane cu handicap sau persoane invalide).

- Sprijinirea financiară a primăriilor și organizațiilor sportive locale pentru construirea spațiilor și infrastructurii sportive și asigurarea accesului la aceste spații pentru populația generală. Numărul de metri pătrați ai spațiilor sportive raportat la dimensiunea populației poate fi utilizat ca reper în noile zone de dezvoltare imobiliară.

- Încurajarea parteneriatelor interministeriale, în special între ministerele care răspund de sănătate, sport, transport și educație, destinate promovării participării pe tot parcursul vieții la activități fizice și sportive.

- Stabilirea de parteneriate cu investitorii publici și privați și cu media, în vederea promovării politicii „sportul pentru toți”.

- Dezvoltarea și sprijinirea financiară a sistemelor de monitorizare și evaluare care au ca scop evaluarea efectelor politicii în domeniul sporturilor la diferite niveluri și în diferite perioade.

Regiunile și/sau localitățile sunt responsabile pentru marea majoritate a infrastructurii sportive publice și au o capacitate vitală de a crea condiții favorabile pentru ca spațiile sportive să fie puse la dispoziția întregii comunități. Regiunile și/sau localitățile pot lua următoarele măsuri:

- Elaborarea unui inventar al tuturor spațiilor sportive și de recreere și extinderea acestora, după caz, dacă este posibil împreună cu organizațiile sportive.

- Asigurarea accesului locuitorilor atât din zonele urbane, cât și din zonele rurale la spațiile sportive, într-o zonă în care se poate ajunge cu ușurință de la locuințele acestora (infrastructură și transport public).

- Asigurarea accesului liber la spațiile sportive pentru toți cetățenii, ținându-se seama de egalitatea între femei și bărbați și de egalitatea de șanse pentru toți.

- Încurajarea participării la activități sportive și a interacțiunii sociale în cadrul comunității locale prin campanii locale, precum evenimente sportive specifice și diverse alternative, pe lângă sporturile de competiție, menite să crească nivelul de participare a populației la activități fizice.

- Organizarea de evenimente și de activități atractive pentru întreaga comunitate, cu scopul creării obiceiului de activitate fizică regulată.

- Sprijinirea organizațiilor sportive locale în vederea dezvoltării și aplicării de proiecte menite să promoveze participarea la activități fizice și sportive în rândul grupurilor sedentare ale populației.

- Dezvoltarea de parteneriate cu universitățile și cu specialiștii din sistemul sanitar pentru a crea birouri de sprijin, recomandări și prescriere a activității fizice, menite să promoveze participarea la activități fizice și sportive în rândul grupurilor sedentare ale populației.

Atunci când autoritățile publice (naționale, regionale, locale) sprijină activitățile sportive prin bugetele publice, ar trebui să se acorde o atenție deosebită proiectelor și organizațiilor care permit unui număr maxim de persoane să desfășoare activități fizice, indiferent de nivelul lor de performanță („sportul pentru toți”, sportul de recreere).

Atunci când autoritățile publice (naționale, regionale, locale) sprijină activitățile sportive prin bugetele publice, ar trebui să se instituie mecanisme adecvate de gestionare și evaluare, pentru a se asigura o monitorizare în conformitate cu obiectivul promovării „sportului pentru toți”.

Atunci când sunt puse la dispoziție subvenții publice pentru activități fizice, criteriile de eligibilitate și alocare ar trebui să se bazeze pe activitățile preconizate și pe activitățile generale ale organizațiilor care solicită finanțare. Nu trebuie să se considere drept criterii esențiale forma juridică, istoricul organizației sau apartenența la structuri federative de mari dimensiuni. Finanțarea trebuie să fie orientată către activitățile de tipul „sportul pentru toți”, având în vedere că organizațiile cu o componentă a sportului de elită pot avea, de asemenea, o contribuție semnificativă la programul „sportul pentru toți”. Actorii publici și privați ar trebui să poată concura pentru finanțare de la egal la egal.

Politica în domeniul sportului ar trebui să se bazeze pe date concrete, iar finanțarea publică pentru știința sportului ar trebui să încurajeze activități de cercetare care încearcă să identifice noi cunoștințe referitoare la activitățile care permit populației la scară largă să fie active din punct de vedere fizic.

Furnizorii de asigurări de sănătate pot utiliza diverse metode de promovare a activităților fizice în rândul clienților lor:

- Din motive de cost și eficiență și pentru a evita conflictele cu alți furnizori de asigurări de sănătate, aceștia pot coopera cu furnizorii existenți de programe de activități fizice, precum organizații sportive neguvernamentale (ONG-uri), cluburi sportive, centre de fitness etc. Stabilirea unor astfel de legături le permite să evite investițiile financiare în personal și infrastructură pentru programele de activități fizice. Totuși, este posibil să fie necesar ca furnizorii de activități de sănătate care achiziționează servicii de la furnizori externi să aibă un rol activ în reglementarea programului și în monitorizarea calității acestuia.

- Pot oferi stimulente financiare, precum prime, clienților care desfășoară (sau încep să desfășoare) activități fizice. Această strategie este deja utilizată de furnizorii de

asigurări de sănătate în anumite țări ale Uniunii Europene. Astfel de prime pot fi oferite clienților care participă periodic la programe de activități fizice, precum și clienților care ating un anumit nivel de condiție fizică prin alegerea unui stil de viață activ din punct de vedere fizic. Astfel de stimulente financiare pot fi, de asemenea, orientate către furnizori de servicii medicale. De exemplu, medicii care oferă servicii medicale primare pot fi remunerați deoarece își încurajează pacienții să facă mai multă mișcare (activități fizice pe bază de prescriere). De asemenea, furnizorii de asigurări de sănătate care oferă astfel de stimulente financiare trebuie să definească și să monitorizeze cu atenție criteriile de calitate asociate proceselor și rezultatelor care pot fi finanțate. Politicile publice care determină furnizorii de asigurări de sănătate să devină actori în promovarea activității fizice pot varia în funcție de sistemele de sănătate diferite din Europa. De exemplu, în sistemele finanțate din impozite și taxe, agențiile guvernamentale la nivel național și regional ar fi mai dispuse să își asume rolul de organizație care achiziționează sau oferă servicii de prevenire (de exemplu, în legătură cu promovarea activităților fizice). Aceasta permite guvernului să controleze mai direct procesele de punere în aplicare însă, în același timp, ridică problema controlului extern al calității, eficienței și eficacității. În anumite sisteme, organismele publice independente precum fondurile de asigurări de sănătate sunt adesea cruciale pentru punerea în aplicare a politicilor. De asemenea, agențiile de asigurări de sănătate private pot avea un rol important în ambele sisteme. Furnizorii de asigurări de sănătate publici sau privați pot elabora propriile politici pentru promovarea activității fizice datorită rentabilității sau a eficienței marketingului. De asemenea, stimulentele acordate prin politici publice (de exemplu, impozite reduse, subvenții) pot atrage furnizorii de asigurări de sănătate atât publici, cât și privați în sensul intensificării promovării activităților fizice. Guvernele pot utiliza, de asemenea, instrumente legislative pentru a defini obligațiile concrete de a lua măsuri în domeniul prevenirii (de exemplu, promovarea obligatorie a activităților fizice de către fondurile publice de asigurări de sănătate).

Companiile de asigurări de sănătate au interesul de a promova inițiativele de difuzare a mesajului potrivit căruia stilul de viață (activitate fizică, alimentație, gestionarea stresului) reprezintă unul dintre principalii factori de dezvoltare sau evitare a unor afecțiuni cronice. Acestea pot utiliza următoarele instrumente în acest scop:

- Site internet: portal dedicat sănătății, cu informații actuale pe teme legate de sănătate și furnizorii corespunzători.

- Centrele de apel medicale, al căror personal este format din cadre medicale pentru toate problemele medicale, care promovează oferte din partea centrelor de control medical și de fitness care promovează sănătatea, în cadrul unei rețele paneuropene.

- Dezvoltarea unui așa-numit profil de condiție fizică „pentru prevenirea problemelor de sănătate” cu teste fizice și medicale standardizate, nu doar în cooperare cu instituțiile medicale și cu medicii, ci și sub formă de unități de testare mobile.

- Dezvoltarea unei rețele naționale sau europene de parteneri pentru punerea în aplicare, care ar trebui să ofere clienților programe adaptate de gestionare a sănătății, în medii individuale.

- Dezvoltarea unei rețele de hoteluri și centre de wellness și instructori personali care oferă asistență individuală pentru schimbarea stilului de viață. Ar trebui să existe o schimbare de mentalitate, în sensul că furnizorii publici de asigurări de sănătate nu ar trebui să aibă doar datoria de a furniza servicii medicale, ci și datoria de a promova măsuri de prevenire, în beneficiul sănătății. Aceștia ar trebui să se afle în centrul unei rețele care să garanteze că toate măsurile de prevenire sunt bazate pe cooperarea dintre companiile de asigurări sociale, ministerele responsabile cu sănătatea și bunăstarea socială, organismele de sănătate guvernamentale și neguvernamentale, comunitățile și

companiile de asigurări private, în scopul evitării fragmentării măsurilor și competențelor. Această rețea ar putea oferi know-how și finanțare în diferite contexte, de exemplu în grădinițe, școli, întreprinderi etc. Motto-ul general ar trebui să fie acela că prevenirea trebuie să înceapă cât mai devreme posibil și trebuie să reprezinte un program pe parcursul întregii vieți. În sfârșit, furnizorii de asigurări de sănătate publici și privați ar trebui să coopereze cu clienții pentru a promova activitatea fizică menită să îmbunătățească sănătatea în cadrul întreprinderilor. De exemplu, programe specifice „cum să fii în formă la locul de muncă” ar putea fi puse în aplicare în colaborare cu cluburile de sport, centrele de fitness și cu rețeaua și instrumentele menționate mai sus. Austria, de exemplu, a elaborat în ultimele două decenii diferite oferte pentru clienții companiilor de asigurări sociale. Aceste companii de asigurări sociale oferă fiecărui client un control medical anual. În plus, companiile de asigurări sociale au dezvoltat programe de prevenire pentru medii speciale (de exemplu, prevenirea diabetului) împreună cu diferite organizații neguvernamentale și cluburi sportive. De asemenea, în 1998 a fost înființată, din fonduri publice, o Agenție Națională de Prevenire în Domeniul Sănătății, care a sprijinit numeroase proiecte de sănătate în diferite medii din toate comunitățile. În Finlanda, programul „În formă, întreaga viață” a pus în aplicare o campanie, „Aventurile lui Joe Finn”, de încurajare a bărbaților sedentari de vârstă mijlocie să adopte un stil de viață sănătos. Campania include un ghid practic despre menținerea formei fizice, un site internet, cursuri de antrenament fizic, cursuri combinate de gătit și experimentarea unor sporturi diferite și caravane cu diverse evenimente. Partenerul programului pentru caravane este o companie de asigurări care oferă în mod tradițional polițe de asigurare angajaților din sectoare dominate de bărbați, precum industria construcțiilor. În aceste domenii, riscul de pensionare prematură din motive de handicap este ridicat. Participanții la evenimente au primit o invitație din partea angajatorilor lor și li s-a permis să participe la aceste evenimente în timpul orelor de lucru.

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Dezvoltarea dimensiunii europene a sportului, din 18 ianuarie 2011 notează că Cooperarea și dialogul în materie de sport la nivelul UE au fost considerabil consolidate datorită Cărții albe privind sportul din 2007. Cvasi-totalitatea măsurilor din planul de acțiune „Pierre de Coubertin” au fost duse la bun sfârșit sau sunt în curs de aplicare. Cartea albă cuprinde o descriere a specificității sportului și aplicarea în sectorul sportiv a dreptului UE privind piața internă și concurența. Prin punerea în aplicare a Cărții albe privind sportul, Comisia a strâns date utile privind temele care urmează a fi abordate în viitor.

În mai multe domenii, Cartea albă rămâne o bază adecvată pentru activitățile la nivelul UE în sfera sportului. Aceste domenii cuprind, de exemplu, promovarea activității voluntare în sport, protejarea minorilor și protecția mediului. Cartea albă a permis, de asemenea, crearea unui dialog structurat cu părțile interesate din sport, inclusiv un forum anual european al sportului și a servit ca bază pentru integrarea activităților din domeniul sporturilor în fondurile, programele și inițiativele în domeniu ale UE.

Astfel, cum se menționează în Cartea albă, diferitele aspecte ale sectorului sportiv sunt reglementate în diverse dispoziții ale tratatului. În plus, Tratatul de la Lisabona oferă UE o competență specifică în materie de sprijinire, coordonare și de dezvoltare în domeniul sportului care preconizează punerea în aplicare a unor acțiuni menite să dezvolte dimensiunea europeană a sportului (articolul 165 din TFUE).

Ținând cont de faptul că structura Cărții albe bazată pe trei capitole tematice (rolul sportului în societate, dimensiunea economică a sportului și organizarea sportului) și care reflectă dispozițiile tratatului privind sportul, fiind considerată utilă de către părțile interesate din sport și devenind un instrument larg acceptat pentru încadrarea activităților

și discuțiilor la nivelul UE, această structură este păstrată în prezenta comunicare. Fiecare capitol se încheie cu o listă ilustrativă și neexhaustivă de aspecte posibile pe care Comisia și statele membre urmează să le adreseze în sfera lor respectivă de competențe.

În prezent, Comisia oferă sprijin pentru proiecte și rețele în domeniul sportului, fie prin măsuri de stimulare specifice sportului, în special acțiuni pregătitoare în domeniul sportului, fie prin programele existente în diferite domenii relevante. Acestea includ învățarea de-a lungul vieții, sănătatea publică, tineretul, cetățenia, cercetarea și dezvoltarea tehnologică, incluziunea socială, combaterea rasismului, protecția mediului și altele.

În ceea ce privește dimensiunea economică a sportului, Comisia subliniază faptul că sportul este un sector economic important și în plină dezvoltare, care contribuie într-o măsură importantă la creștere și la ocuparea forței de muncă, depășind ratele de creștere medii în materie de valoare adăugată și ocupare a forței de muncă. Aproximativ 2% din PIB-ul mondial este generat de sectorul sportului. Marile evenimente și competiții sportive oferă atuuri potențiale pentru stimularea dezvoltării potențiale a turismului în Europa. Sportul este astfel, un factor care contribuie la strategia Europa 2020. Este necesar să se dispună de date comparabile pentru elaborarea de politici bazate pe elemente concrete. În ciuda importanței economice generale a sportului, vasta majoritate a activităților sportive se înscriu în cadrul unor structuri non-profit bazate pe voluntariat. Durabilitatea finanțării pentru aceste structuri poate constitui un motiv de îngrijorare și ar trebui să fie consolidată solidaritatea financiară între sportul profesional și cel de masă.

Exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală în domeniul sportului sub forma acordării de licențe de retransmisie a evenimentelor sportive sau a comercializării produselor derivate reprezintă surse importante de venit în sportul profesional. Veniturile provenite din aceste surse sunt adesea parțial redistribuite la niveluri inferioare ale ierarhiei sportive.

Comisia consideră că, sub rezerva respectării integrale a legislației Uniunii în materie de concurență și a regulilor pieței interne, protecția eficientă a acestor surse de venit este importantă pentru a garanta finanțarea independentă a activităților sportive în Europa. Vinderea drepturilor de retransmisie a manifestărilor sportive trebuie să răspundă preferințelor culturale și cerințelor diferite ale pieței, respectând în același timp regulile pieței interne și legislația în materie de concurență.

Vânzarea colectivă a drepturilor de difuzare este un bun exemplu de soliditate financiară și de mecanism de redistribuție în sport. În mod inerent, vânzarea colectivă a drepturilor de difuzare restrânge concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) din TFUE. Totuși, vânzarea colectivă poate genera avantaje capabile să compenseze efectele negative. Cesiunea colectivă poate astfel să întrunească criteriile pentru a beneficia de o derogare în temeiul articolului 101 alineatul (3) din TFUE, dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Comisia recomandă asociațiilor sportive să instituie mecanisme pentru vânzarea colectivă a drepturilor de retransmisie pentru a garanta o redistribuție adaptată a veniturilor, în conformitate absolută cu legislația Uniunii în materie de concurență, continuând să respecte, în același timp, dreptul publicului la informare.

Jocurile de noroc (inclusiv pariurile sportive și loteriile) gestionate de operatori privați sau de către stat contribuie direct sau indirect la finanțarea sportului în toate statele membre ale UE. Aceste contribuții pot include legăturile financiare între loteriile gestionate de stat și mișcarea sportivă, contribuțiile fiscale care servesc la finanțarea sportului, exploatarea drepturilor specifice și acordurile de sponsorizare.

Părțile interesate din sport sunt conștiente de provocările legate de fluxurile constante de venit provenite din jocuri de noroc în sectorul sportului. Ar trebui luate în considerare apelurile la finanțarea durabilă a sportului prin surse publice și private și la

stabilitatea financiară a sectorului sportiv atunci când se examinează prestarea de servicii legate de jocurile de noroc pe piața internă. Nu toate statele membre au adoptat aceeași abordare în materie de reglementare în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală și jocurile de noroc, în special valoarea drepturilor de proprietate pentru organizatorii de competiții sportive în raport cu manifestările pe care le organizează, precum și în ceea ce privește cheștiunea drepturilor de imagine în sport.

Pentru a înțelege mai bine aceste probleme, Comisia a lansat un studiu european privind finanțarea sportului de masă. Studiul ar trebui să arate importanța reală a diferitelor surse de finanțare ale sportului de masă, cum ar fi subvențiile publice (ale autorităților naționale, regionale și locale), contribuțiile din partea gospodăriilor, contribuțiile provenite din activitatea de voluntariat, sponsorizările, veniturile mediatice și veniturile provenite din organizarea jocurilor de noroc. Rezultatele studiului vor determina dacă este necesară luarea de măsuri în acest domeniu, și în caz afirmativ, ce tip de măsuri.

Conform rezultatelor unui studiu realizat între 2009 și 2011<sup>6</sup>, se remarcă mai multe modele de finanțare a sportului în Uniunea Europeană. Patru surse de venituri au permis identificarea de tendințe majore și gruparea țărilor în funcție de acestea: nivelul de participare (măsurat prin plata taxelor de membru al clubului), nivelul finanțării publice pe cap de locuitor, mărimea contribuțiilor directe ale gospodăriilor și, în final, contribuția voluntariatului. Modelul Nord și Vest european se caracterizează printr-un nivel ridicat de participare la cluburile sportive (estimat în studiu la peste 25%). Nivelurile finanțării publice și private sunt importante. Finanțarea publică este estimată la aproximativ 70 EUR / locuitor, în comparație cu aproximativ 200 EUR / locuitor, pentru gospodării, o valoare relativ moderată în comparație cu nivelul de trai. Cota finanțării publice în sportul în masă este foarte importantă, în special prin finanțarea infrastructurii sportive.

Rolul loteriilor nu este neglijabil în finanțarea sportului în Scandinavia, unde acesta reprezintă aproximativ 15 € / locuitor. Acest rol este mai puțin important în Țările de Jos și în Luxemburg. În fine, contribuția voluntarilor este extrem de ridicată și poate reduce în continuare costurile pentru furnizarea de servicii de calitate. Numărul lor este estimat la mai mult de 6 la 100 de locuitori, echivalentul a peste 100 € / locuitor, o resursă foarte importantă pentru sporturile de masă.

Modelul sud-european sau mediteranean se caracterizează printr-un nivel mai scăzut al finanțării publice (40 € / locuitor) decât în modelul nord-european. Nivelurile de participare sunt de asemenea mult mai mici: doar 10% din populație este membră a unui club sportiv. Ponderea voluntarilor este destul de limitată: reprezintă mai puțin de 2% din populație. Aceste țări, pe de altă parte, au o cultură importantă a sportului la nivel înalt, cu o parte semnificativă din finanțarea de stat în Spania și Portugalia. Ponderea cheltuielilor gospodăriilor destinate sportului este, de asemenea, mult mai mare decât în țările modelului din Europa de Nord, în raport cu nivelul de trai. Prin intermediul politicilor actuale de austeritate, dezvoltarea surselor private de finanțare devine o problemă majoră.

Pe modelul est-european finanțarea publică rămâne foarte scăzută în țările din est, unde mai puțin de 3% din populație este activă într-un club. Având o valoare de aproximativ 20 de euro pe locuitor, această finanțare publică este destinată, în cea mai mare parte, federațiilor și sportului de top și, în ciuda limitelor sale, rămâne principala sursă de finanțare. Cererea este foarte limitată, iar nivelul salariilor este relativ scăzut, ceea ce nu împinge gospodăriile la cheltuieli mari (10 € / locuitor). Mai puțin de 1% din populație este implicată în activități de voluntariat sportiv. Polonia și Bulgaria sunt puțin

<sup>6</sup> <https://en.calameo.com/read/0007615853551b8edc75b>

diferite, deoarece finanțarea publică și cheltuielile gospodăriilor sunt mai mici, dar loteriile joacă un rol mai mare.

Regatul Unit reprezintă un caz special în care rolul finanțării private este foarte mare, iar cel al statului este foarte limitat. Numai finanțarea provenită de la companii este mai mare decât totalitatea finanțărilor publice. Acest nivel scăzut al finanțării publice este compensat de o foarte bună redistribuire a veniturilor între sportul de înaltă performanță și sportul de masă. În plus, rolul loteriei naționale și al pariurilor sportive este foarte important pentru finanțarea proiectelor: 500 de milioane de euro pe an sunt dedicate sportului, dintre care 76% pentru sporturile de masă. Țara are 16% sportivi legitimați la un club și o organizație specială dedicată în totalitate sportului de agrement. Gospodăriile casnice cheltuiesc în medie 400 € / locuitor. pentru sport și sunt dispuși să plătească pentru sport. Nivelurile voluntarilor sunt similare cu cele din țările nord-europene.

Un alt caz special îl reprezintă Republica Cehă, unde, ca și în țările din Europa Centrală și de Est, finanțarea publică este destul de scăzută: 20 EUR / locuitor. Totuși, aceasta se evidențiază pe mai multe elemente. În primul rând, fata de alte țări care au mai puțin de 3% sportivi legitimați la un club, 24% dintre cehi practică sport într-un club. Cu 4,4 voluntari implicați în activități sportive pentru 100 de locuitori, Cehia se distinge de forța activității sale de voluntariat. În sfârșit, gospodăriile cheltuie mai mult pe sport decât în restul țărilor din Europa Centrală și de Est: aproximativ 30 de euro pe locuitor, chiar dacă acestea rămân relativ scăzute. Loteria are, ca în Bulgaria și Polonia, un rol mai important decât în restul țărilor din Europa Centrală și de Est<sup>7</sup>.

## II. Situația în statele membre ale Uniunii Europene

### CEHIA

În anul 2000, Guvernul Republicii Cehe a aprobat Legea nr. 129/2000 privind crearea unor divizii regionale noi în țară. Această lege nu numai că a delimitat granițele a 14 noi regiuni din Republica Cehă, ci le-a și dat acestor regiuni o nouă responsabilitate - sprijinirea sportului. O astfel de obligație, re-confirmată și specificată în Legea nr. 115/2001 privind Sprijinul pentru Sport, a deschis un proces de instituționalizare în domeniul politicii sportive la nivelul administrației publice regionale. Astfel, regiunile au adăugat un nivel suplimentar de sprijin public pentru sport, care a fost garantat simultan la nivel local de către municipalități și la nivel superior de către guvernul național, în special de către Ministerul Educației, Tineretului și Sportului. Acest pas a fost ultima etapă importantă în relația dintre sectorul public și mișcarea sportivă din ce în ce mai autonomă după căderea regimului comunist în 1989. În acest nou cadru legal aprobat în 2001, regiunile din Republica Cehă au creat departamente specifice care să se ocupe de susținerea sportului și au inițiat diverse programe de finanțare. Din punct de vedere al teoriei sociale, instituționalizarea reprezintă un sistem de practici și sensuri socio-culturale care se stabilesc în mod continuu prin procesele de elaborare și implementare a politicii sportive. Astfel de procese cuprind o rețea complexă de actori, cum ar fi reprezentanți ai mișcării sportive, politicieni și funcționari publici. Conform Legii privind Sprijinul pentru Sport, nr. 115/2001, regiunile din Republica Cehă sunt obligate să încurajeze dezvoltarea "sportului pentru toți", să sprijine pregătirea talentelor sportive, inclusiv cea a cetățenilor cu handicap, să garanteze construirea de noi facilități sportive

<sup>7</sup> <https://www.taurillon.org/les-differents-modeles-du-financement-du-sport-en-europe>

și reconstrucția și întreținerea acestora, sprijinirea activităților sportive pentru cetățeni și garantarea sprijinului financiar pentru sport. Odată ce legea a fost ratificată, regiunile au creat departamente specializate orientate spre sport, de obicei ca parte a unei unități mai mari care se ocupă de educație, tineret sau petrecere a timpului liber<sup>8</sup>.

Actualul sistem de finanțare pentru susținerea sportului și a pregătirii fizice a fost aplicat în Republica Cehă pentru o lungă perioadă de timp, însă interesele entităților individuale sunt diferențiate semnificativ de obiectivele și prioritățile acestor entități.

În politica de subvenționare, în timp ce statul își păstrează rolul de susținător al reprezentării, susținerea sporturilor de nivel înalt și, de asemenea, rolul de întreținător al unei baze materiale și tehnice de pregătire fizică și sportivă, bugetele autorităților regionale, care sunt noi entitățile din lanțul relațiilor economice, în special municipiile, susțin dezvoltarea propriilor activități sportive locale, propria lor reprezentare, recreere și sport pentru toată lumea. Consolidarea influenței municipalităților asupra reînnoirii și construirii facilităților sportive va continua probabil. Motivul acestei influențe va fi proprietatea - transferul unei alte părți din facilitățile lor ale entităților de formare fizică și cluburi sportive către municipalități, precum și din motive organizaționale și tehnice. Tendințele prezente față de activitățile sportive comune ale cetățenilor sau ambele evenimente individuale planificate și spontane rezultă în special din cerințele locale ale locuitorilor și sunt bine fondate chiar și în ceea ce privește simpla alocare a fondurilor.

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului este principalul răspunzător pentru politica de coordonare și subvenționare în domeniul sportului și pregătirii fizice, respectând legile și decretele guvernului în domeniul politicii de subvenționare. Alte departamente guvernamentale rezolvă politica de subvenționare în domeniul confortului public analogic, pe baza standardelor parțiale (nu există o lege în acest domeniu care să reglementeze principiile generale, precum și regulile de definire, alocare și utilizare clare a granturilor). Necesitatea obiectivizării rolului comun al organelor centrale de stat și al autorităților regionale nu a fost încă suficient de înțeles. Ar fi oportună codificarea distribuției rolurilor și sarcinilor unor "actori teritoriali" individuali care acordă subvenții din fonduri comune într-un document obligatoriu, prin care cei care acționează în domeniul sportului și al pregătirii fizice ar putea fi îndrumați atunci când iau decizii. Datorită numărului mare și varietății entităților utilizatori, nu este posibil să se aștepte o viziune coerentă și un rol de conducere al municipalităților. Cu toate acestea, ele participă semnificativ la dezvoltarea sportului și a pregătirii fizice prin fondurile proprii, după cum s-a dovedit deja. Sarcina de a stabili și de a pune în practică un pachet de anumite reguli intitulat Codul de pregătire fizică va rămâne în continuare evident o sarcină a organelor centrale din Republica Cehă. O soluție ideală ar putea fi includerea codului în actul privind sprijinirea sportului.

Politica privind subvenționarea și acordarea de granturi în domeniul sportului și al pregătirii fizice nu este completă fără includerea unor organizații sportive și de formare fizică umbrelă care își rezolvă propriile priorități de dezvoltare. Acestea sunt programe și activități definite în mod special și nu instituții predeterminate, care sunt susținute preferențial de subvenții și granturi, în termeni de teorii economice. În conformitate cu acest principiu, subvențiile și granturile sunt obținute de acele instituții (organizații) care îndeplinesc regulile definite în mod clar ale nivelurilor individuale de subvenții de inițiere. Cu toate acestea, nu se poate aștepta, într-o politică de realizare practică de subvenționare, să se realizeze o delimitare exactă a responsabilităților. Interesele specifice de la diferite niveluri se vor suprapune adesea și se vor urmări reciproc. Cu toate acestea, competențele la niveluri individuale ale bugetelor publice se administrează

<sup>8</sup> [https://is.muni.cz/el/1456/jaro2014/MKV\\_EKSP/um/47077953/47915687/numerato.pdf](https://is.muni.cz/el/1456/jaro2014/MKV_EKSP/um/47077953/47915687/numerato.pdf)

în conexiune cu o structură de sarcini care rezultă din Codul de Formare Fizică, care ar trebui să fie întotdeauna dominant<sup>9</sup>.

În Cehia doar Ministerul Educației, Tineretului și Sportului oferă finanțare, prin alocarea de granturi pentru asociații sportive naționale. De asemenea, autoritățile regionale acordă sprijin financiar pentru activități sportive și există posibilitatea finanțării printr-o procedură specială care operează anual și prin intermediul căreia Camera Inferioară a Parlamentului prezintă propuneri pentru sprijin financiar, unele dintre acestea pot implica finanțarea unui teren de volei sau a unui teren de fotbal sau a altor facilități similare. Dacă Statul decide să sprijine o activitate în acest sens, controlul premergător este extrem de riguros<sup>10</sup>.

În Republica Cehă, CSTV, cea mai mare organizație umbrelă a sportului de bază, alocă anual veniturile din loteria de stat într-o Adunare Generală, deși formula este foarte stabilă în timp. 50% este alocată federațiilor sportive naționale care sunt membre ale CSTV: fiecare federație membră primește o contribuție de bază și o parte definită în funcție de membrii de bază, participarea la campionate organizate și costurile persoanelor fizice de a participa la sport; federațiile sportive pot folosi fondurile primite în mod liber, după cum doresc. Restul de 50% este alocat Camerei cluburilor sportive (în care sunt reprezentate de unități regionale), din nou cu o contribuție de bază, plus 50% pe baza calității de membru și 50% pentru costurile efective de închiriere și energie ale tuturor cluburilor sportive membre. Fiecare unitate regională primește fonduri în conformitate cu această cheie de alocare și apoi decide cum să utilizeze venitul. CSTV indică faptul că multe unități regionale împart cea mai mare parte a banilor între cluburile sportive membre.

În Republica Cehă, loteriile, operatorii de pariuri și jocurile de noroc contribuie în mod semnificativ la fluxurile de venituri către sport. Cadrul legal pentru serviciile de jocuri de noroc este definit de Legea nr. 202/1990 privind loteriile și alte jocuri de noroc. Acesta lege a deschis piața loteriilor private și operatorilor de servicii private de jocuri de noroc, condiționând obținerea unei licențe corespunzătoare (până în 1990, loteria națională SAZKA era un monopol de stat). Ministerul Finanțelor este responsabil pentru licențierea operatorilor de pariuri și jocuri de noroc. Operațiunile de loterii străine din Republica Cehă și pariurile de mediere pe jocuri de pariuri operate în străinătate sunt interzise.

SAZKA este cel mai mare operator de loterie din țară și este de departe cel mai mare furnizor de fonduri non-guvernamentale pentru cauze bune. Cu toate acestea, cu o cifră de afaceri totală de 8 miliarde CZK (aproximativ 320 milioane euro), cota sa de pe piața serviciilor totale de jocuri de noroc este de aproximativ 7-8% . Misiunea principală a SAZKA este de a genera fonduri pentru a finanța cauze bune în sport și educație fizică. A fost fondată în 1956 ca monopol de stat și a devenit o societate pe acțiuni în 1993.

Până în 2000, veniturile din taxă au fost canalizate în conturile publice, iar distribuția veniturilor a fost realizată de Ministerul Educației, Tineretului și Sportului. Un organism consultativ pentru Educație Fizică, care raportează Ministerului, a luat toate deciziile privind alocarea veniturilor din loterie. Începând cu anul 2000, pentru a asigura o mai mare transparență și obiectivitate în cadrul procedurii de finanțare sportivă, operatorii de loterii, pariurile și jocurile de noroc distribuie veniturile direct organizațiilor sportive.

Federațiile sportive pot folosi fondurile primite de la operatorii de loterie și de jocuri de noroc în funcție de nevoile lor, deoarece nu există o alocare reglementată a unei părți din aceste venituri la sportul de bază. Cu toate acestea, există reguli definite de fiecare

<sup>9</sup> <https://www.gymnica.upol.cz/pdfs/gym/2007/03/02.pdf>

<sup>10</sup> Handbook of International Sports Law, 2011

organizație umbrelă în domeniul sportului. În cazul CSTV, de exemplu, singurul venit obținut din taxa pe loterie, pariuri și jocuri de noroc este cel care provine de la SAZKA. CSTV nu primește fonduri de la alți operatori de jocuri de noroc.

CSTV primește aproximativ 67% din venitul alocat sportului de către SAZKA, în conformitate cu participația sa la acțiuni. Alocarea acestor venituri este definită anual într-o Adunare Generală. Deși regula de alocare poate fi modificată în fiecare an, aceasta a fost destul de stabilă în timp. Venitul este de obicei împărțit în două. În 2011:

- 50% din venituri au fost alocate federațiilor sportive naționale care sunt membre ale CSTV. Fiecare federație sportivă membră primește o contribuție de bază. Restul este alocat după cum urmează: 50% în funcție de calitatea de membru, 30% în funcție de participarea la concursurile și campionatele organizate și 20% în funcție de costurile economice relevante pentru persoanele fizice de a participa la sport. Federațiile sportive pot folosi fondurile primite în mod liber.

- Restul de 50% din venitul plătit de SAZKA către CSTV este alocat Camerei cluburilor sportive (reprezentate prin unități regionale înființate în mod democratic în toate regiunile (76 + Praga). Plata constă într-o contribuție de bază, restul fiind alocat după cum urmează: 50% în funcție de calitatea de membru și 50% în funcție de costurile reale de închiriere și energie ale tuturor cluburilor sportive membre. Fiecare unitate regională primește fonduri în conformitate cu această cheie de alocare și apoi decide cum să utilizeze veniturile CSTV indică faptul că multe unități regionale împart cea mai mare parte a banilor în cluburile sportive membre. Alocarea între practica la nivel înalt și nivelul de bază nu este explicită, însă există un principiu de solidaritate care sta la baza acestei alocări.

În cele din urmă, în Republica Cehă, operatorii de pariuri nu trebuie să plătească o taxă organizatorilor de evenimente pentru a deschide pariurile pentru un anumit eveniment sportiv. Jocurile de noroc nu sunt scutite de TVA: în ianuarie 2010, rata TVA a fost majorată la 20%. Loteriile, operatorii de pariuri și jocurile de noroc contribuie astfel indirect la finanțarea sportului de către administrația publică, prin creșterea veniturilor fiscale generale, o parte din care este alocată bugetului destinat sportului.

În Republica Cehă, organizațiile sportive sunt toate ONG-uri create prin Legea privind asociațiile cetățenilor (Legea nr. 83/1990). Cadrul de reglementare aplicabil acestor organizații este același ca și pentru orice organism juridic.

Nu există un cadru reglementar sau fiscal specific pentru organizațiile sportive din Republica Cehă. Legea 586/1992 care definește cadrul fiscal aplicabil persoanelor juridice nu face excepții pentru organizațiile sportive.

În conformitate cu aceste legi:

- organizațiile din domeniul sportului sunt scutite de impozitarea donațiilor și a bunurilor imobile, cu condiția ca veniturile să fie utilizate pentru principalele activități ale clubului (adică organizarea de concursuri, formare generală etc.);

- Sunt supuse impozitului pe venit, cu o scutire mai mică de 300.000 CZK (12.026 €), cu condiția ca veniturile scutite de impozit să fie utilizate pentru dezvoltarea clubului. În total, cluburile sportive plătesc în fiecare an circa 30 de milioane de euro (1,03 milioane de euro), o sumă foarte scăzută, dată fiind existența a 20.000 de cluburi din țară.

Cluburile sportive nu sunt scutite de TVA (între 2004 și 2009 cota standard din Cehia a fost de 19%, ajungând la 20% în ianuarie 2010).

În plus față de cele de mai sus, o serie de legi au un impact indirect asupra fluxurilor de venituri alocate sistemului sportiv. Acestea sunt Legea Televiziunii, Legea Presei și Legea privind Comunicarea Radio. Drepturile de televiziune pentru evenimente sportive sunt achiziționate de către radiodifuzori, contra unei taxe plătite organizatorilor

evenimentului. Acordul de licență dintre TV și organizația sportivă relevantă specifică veniturile asociate cu difuzarea evenimentului sportiv.

În prezent, nu există stimulente fiscale pentru investiții, sponsorizări sau donații în domeniul sportului în Republica Cehă.

În domeniul sportului, sectorul public finanțează două tipuri de activități. Primul este reprezentat de reprezentanții sportului de stat (responsabili pentru centrele de tineret sportive, talentul sportiv, centrele sportive de resort și comitetul antidoping). Al doilea se referă la sport pentru toți (cursuri sportive, program național pentru dezvoltarea sportului pentru toți, sport în școli, sport pentru persoanele cu handicap, întreținerea și exploatarea facilităților sportive).

Rolul autorităților locale a crescut în ultimii ani. Ele investesc mai mult în infrastructură și facilități pentru sportul la nivel local. În anul 2001, municipalitățile și noile autorități regionale (departamente) au dobândit o mai mare autonomie. În acest sens, a fost creat un nou sistem de alocare a banilor de stat (Legea nr. 115/2001 privind reforma administrației publice), printr-un proces de descentralizare globală. În același timp, datorită creșterii macro-economice pozitive, municipalitățile și departamentele și-au sporit sprijinul pentru sport. Majoritatea subvențiilor au fost acordate organizațiilor sportive și reconstrucției facilităților sportive aparținând municipalităților.

Cu toate acestea, municipalitățile dețin, finanțează și gestionează aproximativ 10% din instalațiile sportive - o cotă mult mai mică decât în celelalte state membre UE.

În sectorul public, contribuția guvernului central a reprezentat în 2008 17,7% din totalul veniturilor alocate sportului (excluzând salariile cadrelor didactice din sistemul de învățământ).

Autoritățile locale au contribuit cu 13,5% din totalul veniturilor alocate sistemului sportiv prin sprijinul acordat participării la sport și finanțării infrastructurilor și facilităților sportive.

Suma fondurilor publice alocate în mod specific sportului la nivel local, spre deosebire de sport în general, este dificil de evaluat, având în vedere diferitele chei de alocare pentru fiecare program de finanțare. De exemplu, Ministerul Educației, Tineretului și Sportului are opt programe diferite de subvenționare: prin urmare, nu este posibil să se evalueze cât de mult din venituri se adresează în mod special populației de bază. Aproximativ 60% din sprijinul acordat de guvernul central este alocat la nivel local. Cifra corespunzătoare pentru sprijinul administrației locale pentru sportul de bază era de 63%. În 2008, un program de 12 milioane de euro dedicat susținerii sportului a fost finanțat și de Ministerul Finanțelor. Acest sprijin există, dar suma a fost redusă cu 10%, potrivit CSTV.

În Republica Cehă, majoritatea facilităților sportive sunt deținute sau închiriate pe termen lung de către cluburile sportive, ceea ce înseamnă că bugetele lor sunt mai mari decât cele ale cluburilor ale căror facilități sunt puse la dispoziție gratuit sau la un cost redus de către autoritățile de stat sau locale.

Gospodăriile casnice contribuie în principal la finanțarea sistemului sportiv din Republica Cehă. Pe baza informațiilor disponibile, 57% din finanțarea pentru sport provine din cheltuielile directe ale gospodăriilor pentru sport, la care ar trebui adăugată contribuția de la loterie, servicii de pariuri și jocuri de noroc de 11,8%, deoarece cifra de afaceri a acestor operatori provine și din cheltuielile gospodăriilor. Pondere sectorului public este puțin peste 30%.

Luând împreună veniturile estimate din surse publice și veniturile estimate alocate sportului în general din taxa pe loterii, plus cheltuielile gospodăriilor, se ajunge la un total estimat de 526 milioane euro în anul 2008.

Nu a fost identificat niciun mecanism reglementat care să direcționeze în mod specific veniturile alocate sectorului public sau taxa de joc pentru sport în general sau pentru sportul la nivel local. După cum s-a arătat mai sus, veniturile din taxă pot fi alocate de către operatorii de loterii, pariurile și jocurile de noroc în orice scop util public. Veniturile primite de organizațiile sportive din această taxă sunt distribuite cluburilor pe baza regulilor interne ale mișcării sportive. Alocarea veniturilor între nivelul înalt și cel de bază (inclusiv drepturile media) este deci decisă de către federațiile sportive și cluburi.

În plus, Comitetul Olimpic Internațional plătește aproximativ 10% din bugetul Comitetului Olimpic ceh. Aceste fonduri sunt utilizate în principal pentru pregătirea și participarea sportivilor la Jocurile Olimpice. Deși Comitetul Olimpic ceh nu se axează în primul rând pe sportul de bază, acesta finanțează un "festival olimpic" pentru tinerii cu vârste cuprinse între 12-15 ani și include concursuri în diverse discipline sportive.

UEFA contribuie, de asemenea, la finanțarea sportului în Republica Cehă. Veniturile se adresează, în principal, cluburilor de fotbal de nivel înalt.<sup>11</sup>

## POLONIA

Administrația responsabilă cu cultura fizică și sportul din Polonia este Ministerul Sportului și Turismului. În conformitate cu articolul 1 al Regulamentului Consiliului de Miniștri din 23 august 2005, prin care s-a înființat Ministerul Sportului și Turismului, Ministerul are responsabilități în două domenii-cheie: turism și cultura fizică.

Începând cu anul 2002, Confederația Sportivă a Poloniei (Polska Konfederacja Sportu), o agenție de stat, are ca obiectiv principal crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea unui sport la nivel înalt și profesional.

Obiectivele politicii de realizare a standardelor europene de universalitate și accesibilitate a sportului și de obținere a succesului în competițiile sportive necesită cheltuieli sporite pentru sport. Scopul este de a crește ponderea bugetelor administrației locale alocate sportului de la nivelul actual de 1,5%, la 3%. O parte semnificativă a acestora va proveni din fondurile structurale ale UE destinate dezvoltării regionale (în domeniul sportului și recreerii la nivel local) și din participarea Poloniei la programele UE în domeniul educației, sănătății și turismului. Cheltuielile pentru sectorul sportiv din sectorul privat ar trebui, de asemenea, să crească cel puțin în conformitate cu PIB-ul, atât din partea gospodăriilor, cât și din partea companiilor.

Contribuția guvernelor locale a crescut semnificativ până în 2007. Aceasta reflectă creșterea subvențiilor acordate culturii fizice și sportului, care s-a dublat între 2004 și 2007. Ele reprezintă acum aproximativ 1,5% din totalul cheltuielilor.

Participarea crescândă a autorităților locale la finanțarea sportului reflectă tendința generală de descentralizare observată în domeniul economic și dezangajarea financiară a guvernului central de la sfârșitul anilor 1990. Reforma administrativă din 1997 distinge trei niveluri de administrație locală: orașul (gmina), departamentul (powiat) și regiunea (województwo). Departamentele și regiunile sunt responsabile pentru întreținerea și construirea unei părți a infrastructurilor sportive. Aceste cheltuieli sunt finanțate din impozite pe persoane fizice și societăți, dar și prin subvenții din partea administrației centrale. Departamentele se ocupă de majoritatea programelor sportive suplimentare, prin intermediul Asociației pentru Dezvoltarea Culturii Fizice (Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej). De asemenea, participă la educația sportivă a copiilor și tinerilor prin cofinanțarea campaniilor intraregionale, precum și a cluburilor sportive școlare. Sportul la

<sup>11</sup> <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50e6357c-6e20-43fc-8cf7-b7ca073b197c>

nivel înalt, sportul pentru tineret și sportul pentru toți beneficiază de finanțare din partea Ministerului Sportului.

Cu toate acestea, volumul fondurilor alocate sportului la nivel local este ușor în scădere, dat fiind că prioritatea este acordată sportului la nivel înalt. Cu toate acestea, cheltuielile pentru infrastructura sportivă au crescut, ceea ce aduce beneficii sportului la nivel local. Există, de asemenea, posibilitatea ca organizațiile sportive să beneficieze de sprijinul public din partea altor ministere, de exemplu pentru dezvoltarea infrastructurii sau pentru proiecte legate de cultură sau sănătate<sup>12</sup>.

În cadrul guvernului național, Ministerul Sportului și Turismului este responsabil pentru dezvoltarea sportului competitiv și recreativ, supervizand toate federațiile sportive din Polonia. Guvernul polonez nu a elaborat o politică axată direct pe cluburile sportive până în 2016. În prezent, Ministerul Sportului și Turismului a dezvoltat "Programul de dezvoltare a sportului până în 2020"<sup>13</sup>, care se axează pe popularizarea și dezvoltarea sportului. Acest program redefineste rolul cluburilor sportive din Polonia, de la identificarea predominantă cu sportul profesionist până la identificarea unui loc al cărui scop principal este acela de a oferi oportunități pentru activitatea fizică a membrilor săi, în special copii, tinerii, familiile, persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap. Această strategie identifică centrele locale de activitate (cel mai adesea cluburi sportive) ca locuri create pentru dezvoltarea sportului în comunitățile locale.

Programul de dezvoltare a sportului până în 2020 stabilește direcțiile prioritare și măsurile care urmează să fie finanțate, în primul rând, cu sursele deja disponibile. Sistemul de finanțare se bazează pe posibilitatea utilizării diverselor resurse financiare, fără crearea unui fond separat dedicat direcțiilor de intervenție specifice indicate în program.

Principalul punct de referință pentru estimarea resurselor financiare care vor fi alocate implementării programului sunt fondurile puse la dispoziția ministrului sportului și turismului. În plus, există două fonduri alocate dedicate măsurilor din domeniul sportului și al culturii fizice bine înțelese: Fondul pentru dezvoltarea culturii fizice și Fondul de activitate sportivă pentru școli.

Printre posibilitățile de finanțare a măsurilor Programului de dezvoltare a sportului până în 2020, ar trebui indicate și următoarele surse:

- fonduri din diferite rubrici ale bugetului de stat, care rămân la dispoziția altor miniștri legate de responsabilitățile lor (inclusiv, de exemplu, în domeniile: educație, educație și îngrijire, turism, infrastructură de transport, sănătate și piața forței de muncă);
- posibilitățile de finanțare a măsurilor Programului de dezvoltare a sportului până în 2020 de către unitățile administrației publice locale și regionale, inclusiv în cadrul responsabilităților care decurg din Actele privind administrația locală, guvernul județean și guvernul regional;
- bugetele programelor guvernamentale naționale care conțin sarcini strâns legate de măsurile de dezvoltare a culturii fizice, și anume: ASOS - Programul de guvernare pentru activitatea socială a cetățenilor vârstnici pentru perioada 2014-2020 și FIO - Fondul pentru inițiative civice pentru 2014-2020;
- posibilitatea de cofinanțare a măsurilor Programului de dezvoltare a sportului până în 2020 cu fondurile UE disponibile în perspectiva financiară 2014-2020 (de exemplu, pentru dezvoltarea infrastructurii de agrement, a direcțiilor de intervenție legate de revitalizare, sănătate și educație). În plus, la 1 ianuarie 2014, a fost lansat programul

<sup>12</sup> <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50e6357c-6e20-43fc-8cf7-b7ca073b197c>

<sup>13</sup> <https://www.msit.gov.pl/en/news/7351,Sport-Development-Programme-2020.html>

Erasmus +, primul program educațional al UE care oferă sprijin și inițiativelor legate direct de sport.

În ceea ce privește cluburile sportive, cele două obiective cele mai relevante din strategia națională sunt: oferirea de oportunități pentru activitatea fizică în fiecare etapă a vieții și utilizarea sportului pentru a construi capital social. Politica de stat la nivel național se axează pe sporirea oportunităților sportive pentru toți, în special pentru copii și tineri.

Guvernul prezintă proiecte, pentru care organizațiile non-guvernamentale licitează. Ca urmare a noii strategii din 2016, Ministerul Sportului și Turismului a adresat pentru prima dată acțiuni direct către cluburile sportive. Guvernul a lansat un program "Club", care vizează direct sprijinirea funcționării cluburilor sportive în promovarea activităților sportive în rândul copiilor și tinerilor. Acesta a fost creat prin consultări directe ale ministerului cu organizațiile sportive locale. Fondurile obținute pot fi utilizate pentru finanțarea activităților de formare în club (de exemplu, un antrenor, instructor), achiziționarea de echipamente sportive și organizarea de tabere sportive. Exemple de proiecte care se concentrează indirect asupra cluburilor sportive includ trei programe organizate de Fundația pentru Dezvoltarea Culturii Educației Fizice - o fundație a Trezoreriei Statului. Acestea vizează creșterea atractivității activităților de recreere și sportive și îmbunătățirea competenței persoanelor, inclusiv a voluntarilor, care oferă astfel de activități. Programul Multisport este destinat elevilor din clasele IV-VI la vârsta de 9-12 ani. Obiectivul principal al programului este de a promova activitatea fizică prin participarea la activități sportive școlare și după școală. De asemenea, este important să se identifice talentele sportive și să se asigure o tranziție efectivă de la școli la cluburi sportive și participarea la competiții sportive. Proiectul se realizează în colaborare cu cluburile sportive locale, care desfășoară activități sportive pentru a îndeplini obiectivele programului. Programul "Domeniul meu din sport - Orlik 2012" constă în a construi un sport public modern, sigur, care este gratuit și, de asemenea, complexe de recreere în toată Polonia. După construirea acestei infrastructuri, un program - "Orlik -ul nostru" își propune să încurajeze societățile locale să folosească aceste facilități sportive. Programul include, de asemenea, formarea pentru organizatorii de activități, antrenori și voluntari care lucrează la Orlik, precum și inițiativele de utilizare a terenurilor de sport ca spații publice, consolidând astfel relațiile sociale. Indirect, cluburile sportive sunt beneficiarii programului, deoarece 86% dintre persoanele care conduc cursuri sportive la Orliks sunt antrenori ai cluburilor sportive locale. Un program asociat este Academia Animatorilor. Acest lucru ajută organizatorii de activități și liderii sportului local (adică cel mai adesea antrenorii de la cluburile sportive locale) să împărtășească cunoștințele și să-și sporească abilitățile în organizarea și gestionarea sportului local, în special prin obținerea de fonduri pentru funcționare. Ministerul Sportului și Turismului susține, de asemenea, proiecte care vizează creșterea competenței cadrelor didactice, antrenorilor, instructorilor, organizatorilor de activități și conducătorilor sportului pentru copii și tineret, în special a celor care funcționează la nivel local. Sprijinul este acordat organizațiilor non-guvernamentale. Programele Ministerului Sportului și Turismului sunt finanțate de un buget departamental, un Fond pentru Dezvoltarea Culturii Educației Fizice, care deține 25% din veniturile finanțate din loteria națională și un fond de educație fizică pentru școli care obține 10% din baza de impozitare a TVA-ului de la entitățile care fac publicitate pentru băuturi alcoolice. Pentru a licita pentru aceste fonduri și pentru altele, cluburile sportive trebuie să folosească voluntari în operațiunile clubului și să plătească o contribuție de aproximativ 20% din finanțarea programului. Alte activități ale Ministerului Sportului și Turismului pentru promovarea voluntariatului și incluziunii sociale includ finanțarea directă a voluntarilor care lucrează la organizarea de evenimente sportive mari,

finanțarea activității organizatorilor de activități de voluntariat la Orlik și un portal de cunoștințe privind un serviciu de voluntariat sportiv în care sunt publicate materiale e-learning. În cadrul programului Orlik există studii privind grupurile excluse din sportul local. Ministerul finanțează organizatorii de activități pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor de incluziune socială. Organizează o serie de studii sociale, conferințe, întâlniri și formare în domeniul serviciilor de voluntariat. Scopul acestor activități este promovarea serviciului de voluntariat sportiv. Participanții la întâlniri, inclusiv membri ai organizațiilor non-guvernamentale, pot participa la formare și ateliere de lucru privind finanțarea serviciilor de voluntariat și managementul acestora, pentru a aplica aceste cunoștințe activităților organizațiilor lor respective. Ministerul Muncii și Politicii Sociale promovează munca voluntară prin concesiile fiscale reglementate juridic. Guvernul polonez a elaborat Strategia de Dezvoltare a Capitalului Social 2020, a cărei prioritate este dezvoltarea și consolidarea formelor organizate de activitate civică.

La nivel regional, departamentele responsabile de sport au fost întrerupte sau foarte limitate. În acest caz, autoritatea și responsabilitățile lor au fost transferate la niveluri inferioare. Fiecare municipalitate este obligată să satisfacă nevoile cetățenilor săi, inclusiv nevoile legate de popularizarea culturii educației fizice și a sportului (articolul 7 din Legea privind autonomia municipală, 1990). Administrația locală este obligată prin lege să sprijine sportul profesionist și cel public, în cooperare cu organizațiile non-guvernamentale. Cluburile sportive locale pentru tineri sunt finanțate în principal dintr-un buget local, o dată pe an. Distribuirea resurselor este discreționară și nu este reglementată legal. În multe cazuri, cluburile sportive locale au acces gratuit sau redus la infrastructura sportivă - majoritatea cluburilor sportive sunt formate în instituții de învățământ și centre sportive locale, ceea ce garantează accesul la resursele acestor instituții<sup>14</sup>.

În ceea ce privește alocarea de venituri pentru sport din jocurile de noroc, operatorii privați sunt autorizați să opereze în Polonia sub rezerva anumitor reguli și condiții. Pe lângă loteria națională, în Polonia sunt autorizate numai câteva cazinouri, iar numărul de mașini de joc din fiecare cazino este limitat. Ele sunt, de asemenea, supuse taxei care finanțează sportul și cultura.

În Polonia, o parte din veniturile obținute din jocurile de loterie se îndreaptă către un fond național special - Fondul pentru promovarea culturii fizice și sportului. Totalizator Sportowy<sup>15</sup> are obligația legală de a plăti 25% din prețul unui pariu dat (jocuri cu numere) și 10% din prețul unui joc cu lozuri de razuit, SMS sau altul către două fonduri: primul este Fondul pentru promovarea fizică Cultura și Sport (gestionat de Ministerul Sportului), iar al doilea este pentru Cultură (gestionat de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național). Primul Fond primește 80% din venitul din impozit, iar celălalt fond primește restul de 20%.

În conformitate cu Ordonanța ministrului sportului din 10 iulie 2006 privind subvențiile Fondului pentru promovarea educației fizice și sportului, 70% din venituri sunt alocate pentru modernizarea, renovarea și investițiile în centrele sportive. Această finanțare acordată organizațiilor sportive este alocată prin contracte oferite de Ministerul Culturii Fizice și Sportului ca urmare a cererilor de ofertă anuale. Restul de 30% este alocat promovării sportului în rândul copiilor și tinerilor și promovării sportului în rândul persoanelor cu handicap. Criteriile de distribuție includ clasamentele obținute în competițiile naționale și o evaluare a performanței concurentului.

<sup>14</sup> [https://www.sdu.dk/-/media/files/om\\_sdu/centre/c\\_isc/euprojekt/sivsce\\_wp1.pdf](https://www.sdu.dk/-/media/files/om_sdu/centre/c_isc/euprojekt/sivsce_wp1.pdf)

<sup>15</sup> Totalizator Sportowy, proprietar al mărcii LOTTO, este o companie de stat, care a funcționat continuu pe piața internă a loteriei timp de 60 de ani. Are o rețea de peste 16 000 de puncte de vânzare care funcționează în sistemul online. Compania este unul dintre cei mai importanți piloni ai finanțării sportului și culturii poloneze.

În 2007, veniturile totale ale Fondului pentru promovarea culturii fizice și sportului au fost de 140 de milioane de euro. În 2008, veniturile au crescut la 170,8 milioane euro, înainte de a scădea până la 145,7 milioane euro în 2009.

În 2009, a fost introdus o noua Lege privind jocurile pentru a reorganiza și restructura piața de jocuri de noroc din Polonia (adică reguli mai stricte pentru furnizarea de jocuri, pariuri și cazinouri).

Veniturile nete din jocurile de loterie confiscate și din jocuri de bingo pierdute trebuie să fie alocate în întregime scopurilor sociale, cum ar fi obiectivele caritabile.

Se impune o taxă specială pentru publicitatea produselor care conțin alcool. O parte din veniturile din această taxă sunt alocate educației fizice și sportului. De fapt, sportul de agrement pentru elevi și studenți a fost finanțat parțial cu veniturile de la 10% din impozitul special aplicat publicității pentru produsele care conțin alcool (2,9 milioane EUR în 2008, 2,8 milioane EUR în 2009).

Conform modificărilor aduse Legii privind impozitul pe venit, pentru donații făcute de persoane juridice (organizații, fundații etc.) pentru "scopuri publice" (adică cluburi sportive) sunt disponibile deduceri de până la 10%. În cazul persoanelor fizice, a fost introdus un plafon de 6% din venituri.

Un alt stimulent pentru promovarea participării sportive este menționat în anexa 2 la Legea privind impozitul pe bunuri și servicii (1993) și Legea privind taxările, potrivit căreia vânzarea de servicii legate de recreere, cultură și sport este scutită de impozit.

Principala sursă de finanțare sportivă în Polonia este sectorul privat, în principal prin cheltuielile gospodăriilor. În 2007, mai mult de jumătate (51,8%) din bugetul total al sistemului sportiv a provenit din contribuții private, din care 40,7% din gospodării. În comparație, ponderea sectorului public s-a ridicat la 48,2%.

În sectorul public, contribuția guvernului central reprezintă aproximativ o treime din totalul veniturilor alocate sportului. Această sumă include 140 de milioane de euro din Fondul pentru promovarea culturii fizice și sportului, adică 76% din bugetul ministerului responsabil cu sportul. Autoritățile locale au contribuit cu 15,9% din totalul veniturilor din sport în 2007. Acesta a fost utilizat pentru a promova participarea la sport și a finanța infrastructurile și facilitățile sportive.

În ceea ce privește cheltuielile medii pe cap de locuitor, contribuția publică în 2007 a fost de 7,4 euro, în timp ce cheltuielile medii ale gospodăriilor populației s-au ridicat la 7,9 euro pe cap de locuitor.

Majoritatea veniturilor din surse private provin din gospodării. Ei achiziționează echipamente și articole sportive, plătesc taxe de membru, lecții sportive și participă la taberele sportive. Cheltuielile lor pentru sport sunt de trei ori nivelul veniturilor din sponsorizare. Cu toate acestea, se observă o tendință crescătoare a veniturilor din sponsorizare începând cu anul 2000, datorită creșterii de cinci ori a valorii medii a contractelor. Multe dintre acestea sunt asociate cu sportul la nivel înalt și profesional. Între 2006 și 2007, veniturile din sponsorizare au crescut cu 20%. Aproximativ 60% din totalul contractelor de sponsorizare sportivă din Polonia se concentrează pe trei discipline (din 79): fotbal, volei pentru bărbați și sarituri cu schiurile.

Doar 30% din finanțarea publică a sportului vine direct de la bugetul de stat, restul de 70% provine din fondul special dedicat culturii fizice și sportului numit Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, care colectează fonduri din loterii. Fondurile provenite din această sursă sunt dedicate în totalitate investițiilor în sport și întreținerii sportului școlar.

Resursele financiare obținute din sportul profesionist sunt distribuite sportului la nivel local printr-un sistem nereglementat, auto-guvernă, bazat pe acorduri între

federațiile sportive poloneze și cluburi. Există mecanisme de solidaritate între sportul profesionist și amator în cadrul disciplinelor<sup>16</sup>.

## UNGARIA

Constituția Ungariei stabilește dreptul cetățenilor și rezidenților de a atinge cel mai înalt nivel de sănătate fizică și mentală. Acest drept este asigurat de guvernul maghiar prin facilitarea accesului regulat la activitate fizică.

Organizațiile guvernamentale naționale și legislația trebuie înțelese în cadrul tranziției rapide de la socialismul de stat la o economie de piață liberă, care a început în 1998/9. Relația dintre guvernul național și sport s-a schimbat de la controlul și finanțarea de la nivelul central. Tranziția a implicat mai multe guverne diferite începând cu 1989 și, prin urmare, a existat o discontinuitate în politica din domeniul sportului. De asemenea, a implicat redefinirea relației dintre stat și societatea civilă<sup>17</sup>.

Ministerul Tineretului și Sportului a înlocuit în 1999 Agenția națională pentru Educație Fizică și Sport. Aceasta schimbare structurală a însemnat și o nouă abordare guvernamentală a domeniului sportului. Începându cu anii 2000-2001 se constată o reducere graduală a implicării statului, cu scopul de a spori independența organizațiilor sportive.

Conform art. 54 din Legea Sportului, rolul ministerului este de a concepe și implementa politica națională în domeniul sportului. Guvernele locale au obligația, stabilită prin lege, de a sprijini activitatea sportivă din teritoriu. Ele determină și realizează dezvoltarea pe termen lung a obiectivelor politicilor locale în domeniul sportului. În acest scop, autoritățile locale construiesc și dezvoltă facilități sportive, sprijină organizarea de evenimente sportive și participă la implementarea politicii naționale în domeniul sportului.

Legea sportului din 2004 stabilește înființarea Consiliului Național al Sportului, un organism consultativ al guvernului pe probleme și politici strategice în domeniul sportului.

La sfârșitul anilor 2000 Ungaria a adoptat o nouă lege, mult mai extinsă, a sportului, care înlocuiește legea existentă până atunci. Această lege conține un set cuprinzător de reglementări referitoare la diferite aspecte din domeniul sportului. În anul 2004 Parlamentul Ungariei a adoptat o nouă lege a sportului<sup>18</sup>, pentru a completa și modifica legea din 2000. Ambele legi sunt în vigoare.

Ungaria a adoptat un model de legislație intervenționist. Organizațiile sportive su o serie de drepturi și responsabilități stipulate în legile sportului. Statul are responsabilitatea legală de a determina condițiile în care se pot practica sporturile organizate.

Capitolul IV al legii din 2004 se referă la sistemul financiar al sprijinului de stat pentru sport. Statul acordă sprijin financiar exercitării activității sportive așa cum este definit în legea bugetului. Suportul de stat este disponibil în cadrul contribuției normative și al contractului. Încheierea și executarea contractelor, monitorizarea conținutului acestora, vor fi reglementate dincolo de prevederile prezentului act prin legea privind regulile de funcționare a finanțelor publice.

<sup>16</sup> <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50e6357c-6e20-43fc-8cf7-b7ca073b197c>

<sup>17</sup> [https://www.sdu.dk/-/media/files/om\\_sdu/centre/c\\_isc/euprojekt/sivsce\\_wp1.pdf](https://www.sdu.dk/-/media/files/om_sdu/centre/c_isc/euprojekt/sivsce_wp1.pdf)

<sup>18</sup> <http://www.aikido-szakszovetseg.hu/doc/lawonsport.pdf>

Conform art. 56 și 57 din lege, douăsprezece procente din impozitul pe jocurile de noroc de tip pariuri, 50 % din impozitul pe pariuri în sistemele de case de pariuri și toate impozitele pe pariuri sportive (TOTÓ) vor fi alocate asistenței sportive definite în legislație separată, și va fi înscris în capitolului bugetar al ministerului condus de ministrul însărcinat cu politica în domeniul sportului.

Ajutorul de stat poate fi acordat numai acelor

- a) fără datorii publice restante;
- b) cu un management financiar în conformitate cu cerințele legislative; și
- c) care au prezentat conturi pentru subvențiile primite anterior.

În sectorul sportului organizat, în Ungaria, a fost demarat un program special „Sport pentru persoanele în vârstă” ca proiect pilot menit să îmbunătățească activitățile fizice ale acestui grup de vârstă. A fost lansată o cerere de propuneri și 215 proiecte sunt sprijinite de guvern. Guvernul sprijină, de asemenea, 110 organizații care participă la programul privind pedometrele numit „Zece mii de pași”<sup>19</sup>.

În ceea ce privește activitățile fizice și sportive neorganizate, guvernul finanțează un program numit „Uși deschise”, în cadrul căruia anumite spații sportive rămân deschise după programul oficial de lucru (seara și la sfârșitul săptămânii) pentru a permite familiilor, persoanelor care locuiesc în vecinătate etc. să practice sporturi. În plus, un program numit „La lumina lunii” are ca scop oferirea posibilității de a desfășura gratuit activități sportive seara și pe timpul nopții (de exemplu, tenis de masă) grupurilor de tineri care locuiesc în zone extrem de sărace. Cluburile care organizează aceste activități sunt sprijinite de guvern.

Educația fizică în cadrul programului școlar este eficientă în creșterea nivelului de activitate fizică și prin îmbunătățirea stării fizice, acesta fiind și punctul de pornire de la care a fost demarată cooperarea cu educatorii din grădinițe, pentru care se organizează cursuri de formare și conferințe în vederea dezvoltării competențelor și cunoștințelor acestora cu privire la stilurile de viață sănătoase și active. Guvernul sprijină, de asemenea, publicarea de materiale de informare referitoare la învățământul preșcolar. Un al doilea obiectiv al acestui proiect este reprezentat de sensibilizarea părinților.

În 2010, sportul a fost declarat unul dintre ramurile strategice ale societății și economiei maghiare de către noul guvern ales. Legea privind sportul (2011) a consolidat participarea sportivă ca drept; „Toți oamenii vor avea dreptul la sport și acest drept este garantat de stat, indiferent dacă este vorba de sport competitiv, de petrecere a timpului liber, de sport de colegiu sau de universitate, de sport pentru persoanele cu dizabilități sau de menținerea sănătății”. În cadrul restructurării strategice a organizațiilor sportive, sunt puse în aplicare noi proceduri de finanțare și reînnoirea infrastructurilor sportive. În Ungaria, responsabilitatea guvernului național pentru sport este administrată de secretariatul de stat al sportului, care funcționează în cadrul Ministerului Capacităților Umane. Secretariatul de stat coordonează activitățile sportive în cadrul guvernului ungar, în sfera civilă a sportului și pe forumurile naționale și internaționale. Acesta pregătește și coordonează reglementările legale și procedurile naționale și internaționale de acordare a granturilor. Secretariatul de stat negociază finanțarea guvernamentală pentru sport și o distribuie în sfera civilă. Supraveghează două organizații finanțate de stat, dar independente: Institutul Național de Sport și Centrele Naționale de Sport (restructurate în temeiul Legii privind sportul din 2011). În sectorul sportului din Ungaria, organizațiile civile, organizațiile private nonprofit și întreprinderile orientate spre profit pot funcționa și pot oferi servicii sportive. Legea din 2004 privind sportul definește cluburile sportive și întreprinderile sportive drept cele două forme organizaționale de bază ale subsistemului

<sup>19</sup> [http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy\\_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008_en.pdf)

sportiv. În acest cadru, firmele sportive pot alege între mai multe forme juridice. Societățile cu răspundere limitată și grupurile de acționari sunt permise în sporturile de competiție, în timp ce în sportul de agrement sunt permise și comercianți individuali independenți și forme de societăți mixte, pe lângă forma clasică și tradițională a cluburilor sportive. Cluburile sportive și fundațiile sportive reprezintă sectorul nonprofit în domeniul sportului, dar companiile cu scop nelucrativ pot fi găsite și în cadrul sportului.

Cu toate acestea, cluburile sportive sunt unitățile tradiționale și de bază ale sectorului sportiv maghiar. Acestea pot fi constituite ca inițiative civile de către o asociație de zece persoane, în conformitate cu statutele sale legale și trebuie să fie înregistrate în instanța de judecată. Cluburile au conturi bancare proprii și sunt supuse plăților fiscale. Cluburile trebuie să aibă o adunare generală anuală, unde sunt aprobate rapoartele profesionale și financiare din anul precedent și bugetele pentru anul următor. Între aceste întâlniri, o comisie voluntară este responsabilă de funcționarea zilnică. În general, consiliile sunt conduse de un președinte și de membrii consiliului. Cele mai multe cluburi încearcă să numească persoane influente din punct de vedere economic sau politic în consiliile lor, cu speranța de a sprijini suplimentar programele lor. Legea privind sportul din 2004 a permis cluburilor să se reînregistreze ca societăți non-profit, astfel încât funcționarea cluburilor a devenit mai degrabă o afacere, folosind metode manageriale adoptate din sectorul privat. Acest proces a introdus, de asemenea, utilizarea personalului de conducere plătit în conducerea acestor "companii", înlocuind rolul de voluntar al președintelui clubului. Managerii plătiți sunt responsabili de sarcinile de gestionare zilnice și sunt implicați în planificarea strategică a clubului. În aceste instituții nou-formate, non-profit, munca voluntară în planificarea strategică și în activitatea zilnică este redusă. Voluntarii sunt implicați numai în evenimente naționale, internaționale sau mondiale. Începând cu 2011, amendamentele aduse Legii privind sportul au creat o structură în care sarcinile sunt grupate și alocate instituțiilor responsabile pentru a elimina responsabilitățile care se suprapun și pentru a crea un sistem transparent de susținere a finanțării, cu un control clar. Conform acestui act, Comitetul Olimpic Ungar (HOC) a fost desemnat ca organizație umbrelă neguvernamentală și a devenit responsabil pentru distribuirea tuturor fondurilor de stat pentru sport în cinci domenii-cheie: (i) sporturi olimpice, (ii) sport non-olimpic, (iii) sporturile studentești și universitare, (iv) sporturile de agrement și (v) sporturile pentru persoanele cu handicap. Toate federațiile sportive care reprezintă diferitele sporturi au fost structurate în cadrul diviziei respective în cadrul organizației HOC și au continuat să își organizeze sistemul competițional, echipele naționale, structura regională și membrii clubului, ca și înainte.

Organizațiile sportive primesc fonduri de la bugetul de stat și subvenții și au resurse proprii din donații, sponsorizare, evenimente și cotizațiile membrilor. Bugetul de stat este distribuit de HOC prin cele cinci ramuri menționate mai sus. Alocarea urmărește performanța de elită, succesul internațional și logica managementului talentelor, care oferă proporția dominantă de finanțare pentru sporturile olimpice și paralimpice și o mică parte din resurse pentru sport pentru toate cauzele. Sporturile de agrement au beneficiat de 1,9% din totalul fondurilor sportive, în timp ce sportul universitar, sportul pentru persoanele cu handicap și sporturile non-olimpice au împărțit 25% din totalul finanțărilor sportive distribuite de HOC în 2011. În 2011, a fost introdusă o metodă de finanțare pentru "sporturile de echipă de spectacol" numita noua Schema de Sprijin Financiar (TAO). Acest lucru a permis companiilor private să acorde sprijin cluburilor, federațiilor, municipalităților, societăților nonprofit, companiilor, fundațiilor sau HOC în ceea ce privește cinci sporturi de echipă (fotbal, baschet, handbal, hochei pe gheață și polo pe apă) și beneficiază de o reducere de 19% pentru datoriile lor fiscale. Programele sportive sprijinite au fost obligate să vizeze sportul pentru copii sub 18 ani. Finanțarea poate fi

utilizată pentru participarea la concursuri; salariile și formarea profesioniștilor din domeniul sportului; închiriere, reconstrucție și construcție de instalații; sau echipament sportiv. Federațiile sportive naționale au avut dreptul de a aproba conținutul sportiv al programelor sportive prezentate în cadrul acestei metode de finanțare.

În anul financiar 2011-2012 au fost depuse 1.550 programe de dezvoltare sportivă, în valoare de 900 de milioane de euro, dintre care 75% s-au referit la programele cluburilor și 25% la programele de federație. Majoritatea covârșitoare a fost în fotbal (69,9%), comparativ cu baschet (11,8%), handbal (7,9%), hochei pe gheață (6,3%) și polo pe apă (3,2%). Au primit sprijin 744 de oferte. Aceste sporturi au înregistrat o creștere de 41% a participării între anii 2001 și 2014. În plus, a fost lansat un nou program de finanțare a dezvoltării sportului, pe perioada 2014-2020, care a alocat resurse de finanțare de stat noi (aproximativ 3 milioane pe an) pentru 16 sporturi tradiționale de succes, de exemplu înot, canoe, gimnastică, judo și lupte. Acest program a fost extins cu niveluri mai scăzute de finanțare pentru 18 sporturi non-olimpice, mai ales în aer liber. Ramura "sporturilor de agrement" încă nu dispune de soluții centrale de finanțare, care este asociată cu rate scăzute de participare la sport în țară. Deși participarea la evenimentele sportive de masă în timpul călătoriilor, ciclismului și înotului pe distanțe lungi a devenit mai populară, cetățenii cu vârsta peste 18 ani preferă sporturi individuale în timpul lor liber și practică sportul în afara oricărui cadru organizațional. Finanțarea din pariuri este canalizată și în sport. Amendamentele din 2011 la Legea sportului din 2004 stipulează distribuirea a 12% din veniturile fiscale provenite din loterii și 50% din veniturile fiscale din pariurile sportive, care sunt utilizate pentru finanțarea fotbalului, unde finanțarea este distribuită cluburilor membre de către federația națională de fotbal.

Datorită procesului de descentralizare ca urmare a schimbărilor politice, sportul a devenit o responsabilitate locală, municipală. Prin urmare, funcționarea cluburilor sportive a devenit în mare măsură dependentă de sprijinul acordat de municipalități și de administrațiile locale; ei au luat decizii privind alegerea sportului care urmează să fie sprijinit, împreună cu formele și cuantumul resurselor financiare furnizate. Legea din 2011 CLXXXIX privind municipalitățile locale formalizează această sarcină, deoarece stabilea ca sportul și sportul de agrement ca fiind una din zonele care urmează să fie sprijinite de municipalitățile locale. Cu toate acestea, există regulamente care reglementează amploarea și metodele de sprijinire a sportului. Modificările din Legea CLXXII din 2011 referitoare la Legea sportului din 2004 a reglementat în detaliu rolul administrațiilor locale în ceea ce privește sportul și a declarat, de asemenea, că resursele financiare centrale vor fi alocate pentru finanțarea sarcinilor legate de sport sub formă de subvenții. De asemenea, a asigurat armonizarea cu alte reglementări bugetare privind sportul și a dus la un mediu juridic mai reglementat în ceea ce privește sportul. Cu toate acestea, sprijinul financiar normativ acordat guvernelor locale a fost eliminat în amendamentele din 2011; prin urmare, sprijinul municipalităților față de organizațiile sportive nu este definit în mod legal. În consecință, sportul a devenit dependent de capacitățile financiare ale municipalităților locale de a-l susține; în regiunile mai dezvoltate, sportul a câștigat o poziție mai avantajoasă, în timp ce regiunile cu putere economică redusă au avut mai puține resurse să investească bani în sprijinirea sportului. Considerația guvernelor locale și relația acestora cu sportul influențează sprijinul financiar alocat. În consecință, atitudinea liderilor municipali față de sport este un factor esențial în finanțarea și dezvoltarea sportului la nivel local chiar și astăzi. În orașele în care primarului îi place și sprijină sportul, atât facilitățile sportive, cât și programele sportive au devenit parte a strategiei orașului și au fost, de asemenea, folosite în marketingul urban; astfel, finanțarea lor a fost mai generoasă decât în locațiile în care conducerea orașelor nu a avut astfel de devotament față de sport.

Cu puține excepții, facilitățile sportive, în general, nu aparțin cluburilor sportive. Proprietatea asupra acestor facilități este atașată municipalităților sau statului. Funcționarea acestora este gestionată de companii deținute de municipalități sau de școli. În consecință, cluburile sportive sunt obligate să plătească chirie atunci când folosesc săli de sport sau terenuri care aparțin școlilor sau municipiilor. Problema facilităților sportive a fost susținută de programul TAO. În primul an de introducere, au fost construite mai mult de o sută de terenuri de fotbal pentru iarbă artificială, precum și arene pentru baschet și handbal, și patinoare pentru hochei pe gheață. În plus, s-au construit piscine pentru polo de apă. Întreținerea acestor spații municipale este susținută de fondurile pentru TAO, în condițiile în care cluburile pot solicita sprijin pentru închirierea facilităților. Reglementările legislative impun tuturor facilităților sportive nou-construite să aloce 20% din capacitatea de operare pentru uzul public, în special pentru sport în toate scopurile. Distribuția fondului municipal, în primul rând, nu este automată pentru cluburi; în al doilea rând, nu include toate cluburile; în al treilea rând, sprijină cea mai mare parte a sportului de elită. Cluburile cu sportivi care reprezintă un sport cu potențial competițional la nivel național și internațional pot avea șanse mai mari de a primi finanțare, iar acest lucru va fi la niveluri mai ridicate. Majoritatea cluburilor nu primesc acest sprijin. Acele cluburi susținute pot primi o parte din bugetul lor anual, din care o parte va fi cheltuită pentru utilizarea facilităților sportive deținute de municipalități. Utilizarea banilor pentru finanțare este monitorizată îndeaproape. În cazurile în care clubul poate accesa venituri suplimentare prin furnizarea de servicii publice, finanțarea din anul următor poate fi redusă de către municipalitate<sup>20</sup>.

În Ungaria, cadrul legal pentru jocuri de noroc este definit în Legea din 1991 privind organizarea jocurilor de noroc. Numai companiile de stat pot solicita o licență de loterie prin intermediul unei concesiuni de stat.

Szerencsésjáték Rt. este titularul actual al licenței. Are monopolul asupra tuturor jocurilor. Dincolo de jocul de loterie 5/90, Szerencsésjáték oferă jocuri draw, jocuri cu lozuri și pariuri sportive. Cota de piață a pieței ungare de jocuri de noroc din cadrul Szerencsésjáték este mai mare de 50%.

În 1991, a fost înființat un fond de jocuri de noroc care a distribuit 6% din veniturile generate de jocuri de noroc unor cauze bune, în special în domeniul sportului, dar și al sănătății, proiectelor sociale, culturii, educației și tineretului. Acest act a fost modificat în 1995, iar fondul de jocuri de noroc a fost eliminat. De atunci, aproape toate veniturile ajung la stat. Legea privind sportul obligă însă Szerencsésjáték să distribuie o mică parte din veniturile sale către sectorul sportiv, deși acest lucru este canalizat prin intermediul bugetului de stat (3,7%).

Articolul 56 alineatul (2) din Legea 1 din 2004 definește taxa care trebuie aplicată veniturilor generate de loterii, operatorii de pariuri și jocurile de noroc.

În ceea ce privește loteria și pariurile sportive: "12% din impozitul pe jocurile de noroc de tip pariuri, 50% din impozitul pe jocuri de pariuri în sistemele de case de pariuri și toate impozitele pe pariuri sportive (TOTÓ) vor fi alocate sportului"

Eistă o taxă pentru jocurile de cazino, a căror sumă variază în funcție de venitul net generat.

Serviciile de loterie sunt scutite de TVA.

Având în vedere faptul că federațiile sportive și cluburile sportive sunt organizații neguvernamentale, non-profit, acestea beneficiază de regimul fiscal aplicabil acestor organizații și sunt definite în Legea cu privire la organizațiile nonprofit (Legea non-profit CLVI / 1997). Următoarele avantaje sunt acordate ONG-urilor nonprofit:

<sup>20</sup> [https://www.sdu.dk/-/media/files/om\\_sdu/centre/c\\_isc/euprojekt/sivsce\\_wp1.pdf](https://www.sdu.dk/-/media/files/om_sdu/centre/c_isc/euprojekt/sivsce_wp1.pdf)

- Scutirea de TVA;
- Scutirea de impozit pe profit: pentru asociații și fundații, toate veniturile aferente activităților lor legale sunt considerate ne-antreprenoriale și, prin urmare, sunt scutite de impozitul pe profit; această scutire include veniturile organizațiilor neguvernamentale provenite din subvenții, donații, taxe de membru și activități economice conexe; numai veniturile din activități economice independente fac obiectul impozitării întreprinderilor;
- Indemnizații pentru impozitele locale;
- Rata redusă a taxelor vamale;
- Alocații vamale;
- Alte beneficii descrise în reglementările legale.

În ceea ce privește donațiile și sponsorizarea, companiile pot deduce din baza lor de impozitare 100% din valoarea donațiilor acordate organizațiilor care au un scop public recunoscut (PBO) și 150% dacă beneficiarul este o organizație de interes public remarcabilă (OPBO). În cazul angajamentelor multianuale, această rată este de 170%. Aproape toate organizațiile neguvernamentale se califică drept organizații publice beneficiare (PBO), iar un număr mai mic se califică drept organizații publice de excepție (OPBO). 30% din donații în scopuri caritabile pot fi deduse și din impozitele personale.

Începând cu anul 2010, există posibilitatea de a solicita o alocație fiscală până la suma indicată în certificatul de sponsorizare, până la 70% din datoria fiscală. Aceasta se aplică sponsorizării federației naționale, a organizațiilor sportive afiliate sau sprijinirea fundației sporturilor de echipă vizuală. Articolul 35 al Legii 1 din 2004 privind contractele de sponsorizare nu distinge între sportul amator și sportul profesionist. Acest articol se aplică ambelor persoane.

De asemenea, începând cu 1 iulie 2010, modificările legii fiscale pun în aplicare, de asemenea, un nou set de norme fiscale aplicabile celor care furnizează resurse financiare organizațiilor sportive. Scopul este de a crește sprijinul financiar pentru activitățile sportive.

În ceea ce privește stimulentele fiscale pentru impozitul pe profit, orice contribuabil maghiar care acordă sprijin financiar oricărei asociații sportive, unei organizații sportive membre ale unei asociații sportive sau oricărei fundații non-profit înființate pentru a sprijini fotbalul, handbalul, baschetul, polo pe apă sau hochei pe gheață în Ungaria poate obține un avantaj dublul: își poate reduce baza de impozitare cu valoarea subvenției acordate organizațiilor sportive și poate reduce impozitul datorat cuantumul ajutorului.

Suporterii pot, la discreția lor, să utilizeze beneficiul de reducere a impozitului plătit în anul în care este acordată subvenția sau în următorii trei ani.

Există încă prevedere specială în sistemul fiscal maghiar: Legea CXXVI / 1996 privind "1%" a atras atenție și în afara țării. Atunci când contribuabilii își prezintă declarațiile fiscale anuale, aceștia pot alocă 1% din impozitul pe venit unei organizații neguvernamentale la alegerea lor, indicând numărul lor de identificare fiscală (plus un alt procent de 1% unei biserici înregistrate, dacă doresc acest lucru). Conform datele comunicate de autoritățile fiscale în 2006, aproape 50% din contribuabilii din Ungaria au canalizat 31 de milioane de euro pentru 27 400 de organizații (inclusiv organizații sportive) în cadrul acestui sistem. Aproximativ o cincime din acestea se estimează că au servit în scopuri non-profit, cum ar fi cultura și sportul.

La nivel de bază, resursele organizațiilor sportive sunt constituite din:

- Venituri proprii generate de activitățile clubului (sportiv): 16,3%
- Venituri proprii provenite din alte activități economice: 24%
- Donații de la persoane fizice / gospodării: 8,9%
- Donații de la companii: 7,2%
- Sprijin / finanțare de către stat: 4,2%

- Fondul civil național: 1%
- Alte surse provenite din licitații: 3,9%
- Sprijin din partea administrațiilor locale: 25,5%
- Sprijin din partea asociațiilor internaționale: 0%
- Sprijin din donarea de 1% a impozitului pe venitul personal: 0,6%
- Sprijinul generat de fundații: 8,4%

Subvenția publică pentru sport este parțial acoperită de impozitul pe veniturile din loterie și alte servicii de pariuri și jocuri de noroc.

Sprijinul financiar al guvernelor centrale și locale (47,7% din veniturile totale) este considerat esențial pentru funcționarea cluburilor sportive de bază non-profit din Ungaria.

Sprijinul acordat de stat ia forma:

- finanțării directe a programelor și a cheltuielilor de funcționare;
- scutirii fiscale;
- veniturilor din serviciile de jocuri de noroc (indirect, un procent determinat este dedicat sportului).

Sprijinul regional / local constă în:

- finanțarea programelor și a costurilor de exploatare a activităților sportive;
- inchirierea (la o taxă sub nivelul comercial) a facilităților sportive<sup>21</sup>.

---

<sup>21</sup> <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50e6357c-6e20-43fc-8cf7-b7ca073b197c>